

23

marec 2012

ČASNIK
ZA
DRUŽBO
IN
KULTURO

Priloga
tednika Družina

ČAS
SLOVENSKI
AS

Foto: Pavel Janžek/Foročilo 3

V deželi namišljenih svetov

Potem ko so rudarji po večmesečnih prebojih enajstih pregrad 3. marca 2009 prišli do grobišča globoko v rudniku Barbara v Hudi Jami, smo se Slovenci končno, po 64 letih, tudi vidno soočili z zločinom pošastnih razsežnosti, ki so ga povzročili komunisti oz. njihovi oznovci in knojevci, vse pa zakrili pod oznako »narodnoosvobodilni boj«. Danes seveda vemo, da je od tistega njihovega

»NOB« ostalo bolj malo, če pa pogledamo neizmerne zločine komunistične revolucije, potem vidimo, da nič. Sami zločini, kamor koli pogledaš. Danes je gradiva o teh zločinih že toliko, da ga tudi profesionalni raziskovalci že težko obvladujejo (večinoma se mu celo izogibajo). Tisto, kar še vedno prodajajo pod oznako NOB, pa je prekrito z zločini.

Na kaj nas opozarja nekdanje morišče in današnje grobišče v rudniku v Hudi Jami? Na veliko stvari in v tem kratkem besedilu se jih lahko dotaknemo le nekaj. Danes smo že 67 let oddaljeni od teh komunističnih zločinov, 22 let pa živimo že v demokratični ureditvi. Ta dva podatka bi nam morala nekaj povedati, še posebej zadnji. Le redkim se lahko danes v Sloveniji zahvalimo, da zločini ne bodo ostali še naprej neodkriti, pa še ti delujejo na obrobju in ne v državnih ustanovah. Prav gotovo je poimensko treba izpostaviti zgodovinarja Jožeta Dežmana, ki že nekaj let bije boj z mlino na veter, ki jih poganja ideologija privilegijev propadlega komunističnega režima. Veliko so mu metali polena pod noge. Toda njegovo delo je vredno pravega človeka. Tu so tudi vsi tisti, ki so pri projektu odkrivanja grobišč povojnih pomorov z njim sodelovali. Kar nekaj jih je. Tako kot se za demokratsko urejeno družbo spodobi, se pojavljajo vsaj posamezniki, ki delujejo na etični pogon; če že večina spi v svojih ideoloških gnezdih.

Pogosto slišimo, da pri nas slabo deluje sodstvo. To je seveda res, toda zelo slabo deluje tudi večina drugih ustanov. Prav nič boljša od pravosodja nista niti zgodovinopisje, ne politika niti državna uprava, ki bi vsi skupaj morali delovati drugače, kot delujejo. Danes je govor tudi o prenapihnjem finančnem balonu, s katerim smo živeli. Toda takšnih balonov je veliko tudi na drugih področjih: od sociale, zdravstva do humanističnega področja. Pri slednjem naj omenimo samo zgodovinsko stroko, ki je, še posebej tisti del, ki naj bi raziskoval slovensko novejšo zgodovino, povsem odpovedal. Pa ne le zaradi slabega dela, ampak še bolj zaradi vpliva ideologij. Prav absurdno je, da se raziskovalni inštitut, ki v svojem imenu nosi besedi »novejša zgodovina« in v katerem je zaposlenih trideset zgodovinarjev, že 22 let izogiba ključnih tem iz slovenske polpretekle zgodovine. To in uporaba terminologije pri tistih besedilih, ki jih objavljajo, nam kažeta njihovo zasvojenost z levičarsko (komunistično) ideologijo. Ko pišejo o komunistih in partizanih, »lepo« naštevajo, ko pa omenjajo njihove politične nasprotnike in celo žrtve, pa uporabljajo večinoma slabšalne in tendenciozne izraze. Že 22 let ne živimo več v udbovskem režimu, pa mnogi še vedno živijo v preživelem in zato nerealnem svetu preteklosti. Pa jih to – očitno zato, ker jih je veliko in se zaradi tega počutijo v svojem tropu varne – sploh nič ne skrbi. Potuho jim danes dajejo nekateri novodobni politiki, ki

si mislijo, da se država ne sme ukvarjati z zgodovino, razen če ta ne slika namišljenih svetov.

Enako slabo je pri arhivih, kjer si nekateri še vedno jemljejo pravico presojeti, kaj se sme raziskovati in česa se še naprej ne sme; pa tudi, kdo kaj sme. Imen raje da ne omenjamo, ker bi nekateri zelo zardeli; tudi takšni, ki naj ne bi sodili na politično levico.

Dvaindvajset let je dolga doba in iztekel se je že čas za toleriranje napak. Nekaj časa pa smo že na tisti točki, ko je treba reči bobu bob, kar bo na videz za nekatero boleče. Posebej za tiste, ki so ohranjali stare borčevske mite na račun državnega denarja. Tega pa je zelo veliko: od raziskovalnih ustanov do borčevskih privilegijev. Čeprav nas novodobna križa opozarja na (o)mej(itv)e, pa marsikje pomaga, da vidimo stvari ne le realneje, ampak tudi jasneje.

Omenjeni čas nas mora nenehno opozarjati, da je nekatere stvari vedno potrebno postoriti. Naj je to pieteta, resnica, pravica ali dostojanstvo. Pustiti grobišče v rudniku v Hudi Jami napol odprto – ob mnogih drugih nedotaknjenih grobiščih in zločinih – in ne dokončati dela, ki ga od nas zahteva človečnost, je vredno stalnega opozarjanja na to, kdo v resnici smo.

Ivo Žajdela

iz vsebine

Andrej Marko Poznič

Apokaliptični jezdec
slovenskega kristjana

Stran 2

Pogovor z Mojco Kucler Dolinar

»Želela bi si več
kristjanov v politiki«

Stran 4

Drago Ocvirk

Arabska pomlad –
islamistična zima?

Stran 10